

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XI. DEVM esse ultimum non solum hominis, sed & aliarum quoque creaturarum finem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

neque si quid mali patiuntur ab aliquo, neque si quid boni, restituere poterunt. Neque Regem constituere possunt, neque auferre: similiter neque dare divitias possunt, neque retribuire. Si qui illi votum voverit, & non reddiderit, neque hoc requirunt: hominem à morte non liberant, neque infirmum à potentiori eripiunt. Lapidibus de monte similes sunt. Quomodo ergo estimandum est eos esse Deos? A fabricis, & aurificibus facta sunt; nihil aliud erunt, nisi id quod volunt esse Sacerdotes. Nunquid ergo possunt ea, qua ab ipsis fabricata sunt esse Dii? quomodo ergo sentiri debet, quod sunt Dii, qui nec de bello se eripiunt, neque de malis se liberant. Si inciderit ignis in domum Deorum, Sacerdotes quidem ipsorum fugient, & liberabuntur, ipsi vero sicut traves in medio comburentur. Quomodo ergo estimandum, aut recipiendum, quod sunt Dii? non à furibus se liberabunt, quibus iniqui fortiores sunt, &c.

Ubi ex triplici capite Idololatriæ vanitas rejicitur. Primo ex natura & substantia Deorum lignea, lapidea, aut alterius metalli. Alterum ex impotentia & ignorantia, quia vel creaturæ sunt à DEO factæ, ut cæli, & sidera & motibus variis subjecta: Aut sunt mera simulachra, quæ se ipsa defendere nequeunt, ab igne vel latronibus, &c. Tertium est ab humanarum rerum providentia, ubi ipsa barba:orum experientia in medium producenda est, & interrogandi, an in bello, morbo, aut fame Deorum suorum unquam opem aliquam senserint? utrumne religio è illos colentes, an nihili facientes melius habuerint? Et quoniam sæpè Dæmones, ut turbent Gentiles, erroresque humanis pectoribus infundant, miscent falsam cum veris, sacrificiisque præsto ad sunt, eduntque sæpe prodigia, quibus obstupescit homines fidem ac cultum illis exhibent; docendi sunt Barbari, cum res ita tulerit, diaboli omnia esse commenta, qui visus hominum præstigis obsecrantibus fallat, ut non videant ea, quæ sunt, & videre se putent illa quæ non sunt: aliquando etiam DEO sic permittente, insinuant se corporibus hominum, & occultè visceribus inclasi valetudinem vitiant, morbos causant, somnis animos terrent; ut homines his malis cogant ad eorum auxilia recurrere. Sæpè vero cum ex conjecturis aliquibus futuros eventus præsentiant, interponunt se manifestando futura; ut quæcunque à DEO facta sunt, vel fiunt, ipsi potissimum facere vel fecisse videantur, cum tamen revera mendaces, & iniqui, ac fraudulentis sint; ac justis & Christianis DEI cultoribus subjecti, cujus nomine adjurati è corporibus exeant; quorum verbis tanquam flagellis verborati non modo Dæmones se esse confitentur, sed vim ac nocendi potestatem amittunt: quia nec DEO per quem adjurantur, nec Christianis ministris, quorum voce torquentur, mentiri possunt. Itaque maximis sæpè ululatibus editis, verberati se, & ardere, & jam jam exitos se proclamant, tantum habet veri DEI cognitio ac justitia potestatis; quare nocere non possunt, nisi iis, quos habent in sua potestate.

Docendi sunt etiam Gentiles, cum res ita tulerit, quis Diabolus sit, qui illius satellites, quid agant, quæ illorum in homines inimicitia, malitia, & fraudes, ut timorem in eorum potius odium convertant: hoc enim commune apud omnes penè Barbaros est, ut DEUM quidem omnium rerum iupremum, ac summè bonum fateantur, Spirituum verò quorundam perverforum non obscura notitia sit. Summum igitur illum DEUM rerum omnium opificem, quem ipsi ignorantes colunt, esse quem nos annun-

ciamus per omnia doceri debent. Ac deinde quantum ab illo distent nequissimi Dæmones oportet exponere; ut Idola sua omnia contemnant, execrentur, & maximo odio prosequantur.

Ac denique quantum Idololatria scelus sit, ex hac ratione manifestè convincitur. Nam cum DEO rerum omnium Domino pugnat apertè, & illi quasi bellum indicit, & qui hujusmodi crimina perpetrant, quantum est ex parte ipsorum, DEO summo rerum parenti, & auctori gloriam, honorem & dominatum eripiunt, ejusque naturam everrunt & dissipant; quia Dei in hoc mundo notitiam extinguentes, divinos honores Dæmoni impendunt, qui est vilissimus, abjectissimus, impudicissimus, immundissimus, ac flagitiosissimus omnium Spirituum, qui sunt à DEO creati, qui hominum animas perdere avidissimè cupit: Quare sicut nullum crimen in Regem potest gravius admitti, quàm eum ex suo Regno pellere, ac à dignitate Regia ejicere, & alium ad summum Regiæ majestatis fastigium evehere; ita nulla in DEUM est injuria major, quàm eum divinus honor, qui ipsi debetur soli, ipsi detrahatur & aliis tribuitur, ipsius potestati & imperio subjectis. Atque eo Idololatria stupidior ac deterior est, quanto vilioribus ac deterioribus creaturis divinus honor exhibetur; quia id magis contra rationis & naturæ ordinem est: & eo major contumelia DEO inferatur, quo vilior est creatura, quæ præponitur, aut exæquatur ei. Ceterum idololatria illa omnibus aliis detestabilior est, quia cultus DEO debitus Dæmonibus tribuitur. Quod tribus potissimum rationibus comprobatur. Prima, quia Dæmones sunt inferiores brutis, dejectione propriæ malitiæ, ac miseria culpæ ac pœnæ. Altera, quia sunt hostes & inimici DEI. Tertia, quia periculiosior est talis Idololatria, magis itaque DEO displicet, qui honorem DEO debitum tribuit inimicis DEI pessimis, & quia se ipsum in majus periculum injicit. Sunt enim Dæmones ad decipiendum vigilantissimi, neque est ullum malorum genus, quo non deleantur, & Deorum induti personam in errorem atque stultitiam nos impulsisse gaudent.

CAPVT XI.

DEVM esse ultimum non solum hominis, sed & aliarum quoque creaturarum finem.

Ultimus finis est ille, propter quem amantur cætera, ipse vero propter se ipsum. Cum autem unum quodque suam appetat perfectionem, illud appetit, ut ultimum finem, quod appetit, ut bonum perfectum, & completivum sui ipsius, ita quod extra ipsum nihil appetendum relinquatur: & quia DEUS est summum & infinitum bonum, ut prædictum est, necessario fit, ut sit ultimus rerum omnium finis, in quem veluti in scopum propositum, universa quodam naturæ impetu, diriguntur.

Et confirmatur, quia cum DEUS ipse cuncta, quæ in rerum natura sunt, finxerit, & condiderit, conditaque servet, & cum necesse sit eundem esse finem efficientis & rei effectæ, ut Architecti & domus ædificatæ, DEUS autem nullo extrinseco bono indigeat; nullam aliam ob causam ad agendum moveri potest, quàm propter seipsum. Quare cum ipse sit finis sui ipsius, sequitur ut homini quo-

Apoc. I. &
22.

que sit finis ultimus ipse DEUS; unde est illud de ipso in Apocal. 1. & 22. cap. *Principium & finis, primus & novissimus*: quare ut involucrem clypei caula factum est, ut vagina gladii, ut domus inhabitandi gratia: sic homo propter unum DEUM, à quo conditus est, tanquam propter ultimum finem creatus est.

A que hoc etiam ex naturali rerum omnium ordinatione clarius intelligere licet, quæ sic conneræ sunt, ut inferiores & imperfectiores nobiliorum ac meliorum gratia conditæ sint, eisque ad usum subiectæ, ut plantæ, & cætera vegetabilia, propter animalium, animalia vero propter hominum usum; mansueta quidem ad usum & cibum, agrestia vero partim ad eundem cibum, partim ad alia adjumenta, ut vestium, & aliarum rerum. Nec vero hominis dignitati aliquid detrahit, imò multum addit, ut ad DEUM summam, infinitumque bonum dirigatur: nam cum, ut paulo ante diximus, DEUS ipse nullum alium finem habeat, quam se ipsum; sic fit ut homo quoque ad ejusdem finis participationem provehatur, quod summæ cujusdam dignitatis est.

Ex quibus etiam fit, quod, cum ultimus finis sit ad quem omnes actiones humanæ respiciunt, & in eius adeptione appetitus conquiescit; quod hominis felicitas sit sui ultimi finis adeptio, hoc est possessio DEI, in quo omne bonum consequitur, & in quo omnis ejus cupiditas expletur, satiatur, & conquiescit. Quare sicut DEUS est in se ipso beatus, beatitudo enim nihil aliud est, quam perfectè intacta quedam omnium bonorum possessio; sic etiam homines beati fiunt, cum DEUM ipsum præsentem clarè cernunt & intuentur, & clarè visum tui & secuti possident & amant. Nec potest homo ulla in re conquiescere, donec ad hunc ultimum finem, & summum bonum perveniat; quia quousque summum bonum obtrineat, ejus voluntas nullo potest bono saturari.

CAPUT XII.

Animam hominis esse immortalem,
aliamque vitam futuram post
hanc.

Animæ
immor-
talitas
demon-
stratur.

A Nimæ rationalis immortalitatem, & fide Catholica credimus, & rationibus naturalibus demonstratur à Philosophis, tam Christianis, quam Gentilibus, ex quibus ea argumenta clariora, & Gentilium ceptui magis accommodata adducemus, ostendentes animæ immortalitatem: Primo, ex variis animæ appetitibus à natura insitis. Secundo, ex præmio & pœnis bonis, malisque debitis. Tertio, ex fine ultimo, & beatitudine nostra, quæ in hac vita esse non potest. Quarto, ex variis virtutibus, & earum actionibus, quæ perirent, & vitiis, quæ contra sequerentur, si anima non esset immortalis.

Ex variis igitur appetitibus naturalibus à natura insitis, immortalitas animæ manifestè ostenditur. Homini inest appetitus naturalis ad plura bona, qui cum sit à natura insitus, non erit frustra. Si autem anima immortalis non sit, frustraneus erit, cum non possint in hac vita compleri, ut patet, si ad aliquos particulares appetitus accedamus. Nam in primis insatiabilis est, & à natura insitus ipse appetitus bonorum nullum est in hac vita tantum bonum, quod adepti tandem aliquando non fastidiamur; quantumvis illud avidè appe-

tiverimus, jucundumque ac suave visum fuerit. Unde ad alia semper mens anhelat, si quod forte inveniat objectum, in quo quiescat: nihil enim est, quod humanum desiderium satiare possit: quod expressit August. illis verbis: *Fe cisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum donec perveniat ad te*; ex quo fit, quod appetitus beatitudinis & felicitatis, & summi boni, sit nobis à natura insitus. Omnes enim volunt esse beati, & cum summum bonum excludat omne malum, tam culpæ, quam pœnæ, hoc autem in hac vita esse non possit, ut experientia testatur, quæ plena est miseris & peccatis. Quare cum hic appetitus aliquando saturari debeat, cum sit naturalis; consequens fit, ut sit alia vita, in qua homo hanc beatitudinem possit possidere, quod absque immortalitate non contingit.

Et confirmari potest ex aliis homini à natura insitis appetitibus; nam inest homini appetitus naturalis ad vitam sempiternam; nam quilibet intelligens naturaliter desiderat se esse perpetuum, non solum secundum speciem, sed etiam secundum individuum. Est etiam naturalis homini appetitus gloriæ, honoris, & famæ, etiam post mortem, ut experientia constat, ex assidua vehementique hominum contentione atque emulatione relinquendi sui monumenta, tum conscribendis voluminibus, & statuis erigendis, ac magnificis operibus construendis, quibus gloriæ, & famam, & æternitatem nostram mortem acquirant, quibus etiam planè in hac vita perpetuus insitus appetitus. Accedit etiam in homine à natura est insatiabile scientiæ desiderium, est enim in intellectu nostro non solum infinita capacitas, ut scientiis omnibus imbuatur, sed & scientiarum ipsarum inexplebilis appetitus. Cum igitur omnes isti appetitus à natura hominibus inditi, vani non sint, nec superflui, & in hac vita satiari non possint, restat ut sit alia vita, in qua complementum recipiant.

Ex fine etiam ultimo, & beatitudine nostra, quam in hac vita adipisci non possumus, sed in altera, demonstratur animæ nostræ immortalitas, quia cum omne ens naturale habeat finem, in cuius consecutione quiescat & deleatur; homo igitur, qui omnium entium naturalium est res præcipua, non erit deterioris conditionis. Hæbit ergo hunc finem, quo fixatus, sed nullus in corpore talis apparet finis, imò tota hominis vita est sollicitudinibus & laboribus plena, & nullum animal ita sollicitudine, timore, ac dolore concutitur, sicut homo.

Adde etiam vitæ brevitate, quæ omnia veram hominis durationem, & finem verum non esse in hoc corpore, manifestè indicant.

Præterea beatitudo est ea, in qua omne bonum & nullum malum invenitur; est enim status omnium bonorum aggregatione perfectus. Deinde beatitudo debet esse creata; alioquin animus beati non esset quietus. Debet etiam esse firma & stabilis, ne sit hominis mens anxiosa, & sollicita, ac in beatitudine nulla debet esse tristitia, nec dolor, pœnæ enim esse beatus, & dolere; ac denique beatitudo debet esse per se sufficiens, ut beatus nullo indigeat, neque pro se, neque pro suis. At nullum ex prædictis bonis, aut carentia malorum potest contingere in hac vita; restat ergo, ut sit alia vita, in qua homo hanc beatitudinem consequatur.

Tertio, animæ immortalitas ostendi potest ex DEI providentiâ & gubernatione, quia cum sint multi homines, qui cum bene & sanctè vivunt,

Varlib
minim
appet